

Vlaams
Parlement

ingediend op **1241** (2016-2017) – Nr. 2
24 oktober 2017 (2017-2018)

Verslag

namens de Verenigde Commissies voor Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid
en voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door Jan Bertels en Paul Cordy

over de nota van de Vlaamse Regering

ingediend door minister-president Geert Bourgeois

Witboek 'Open en wendbare overheid'

Samenstelling van de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid:

Voorzitter: Mercedes Van Volcem.

Vaste leden:

Sofie Joosen, Bert Maertens, Marius Meremans, Willy Segers, Nadia Sminate, Peter Wouters;
Bart Dochy, Michel Doomst, Ward Kennes, Koen Van den Heuvel;
Marnic De Meulemeester, Mercedes Van Volcem;
Kurt De Loor, Els Robeyns;
Ingrid Pira.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Paul Cordy, Andries Gryffroy, Lies Jans, Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire;
Jan Durnez, Martine Fournier, Katrien Partyka, Joris Poschet;
Lydia Peeters, Bart Somers;
Jan Bertels, Yasmine Kherbache;
Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Chris Janssens;
Christian Van Eyken.

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting:

Voorzitter: Paul Van Miert.

Vaste leden:

Paul Cordy, Matthias Diependaele, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Jan Peumans, Paul Van Miert;
Jenne De Potter, Katrien Schryvers, Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Bart Somers;
Jan Bertels, Joris Vandenbroucke;
Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

Piet De Bruyn, Annick De Ridder, Andries Gryffroy, Peter Persyn, Axel Ronse, Kris Van Dijck;
Robrecht Bothuyne, Dirk de Kort, Ward Kennes, Katrien Partyka;
Rik Daems, Marino Keulen;
Michèle Hostekint, Güler Turan;
Wouter Vanbesien.

Documenten in het dossier:

1241 (2016-2017) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

INHOUD

1. Toelichting door Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed	4
1.1. Inleiding	4
1.2. Krachtlijnen van het witboek	4
1.3. Vervolgstappen.....	6
2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	6
2.1. Tussenkoms van Marnic De Meulemeester	6
2.2. Tussenkoms van Michel Doomst	7
2.3. Tussenkoms van Nadia Sminate.....	7
2.4. Tussenkoms van Kurt De Loor	8
2.5. Tussenkoms van Ingrid Pira	8
2.6. Tussenkoms van Willem-Frederik Schiltz.....	8
2.7. Tussenkoms van Paul Cordy	9
2.8. Tussenkoms van Jan Bertels.....	9
2.9. Tussenkoms van Mercedes Van Volcem	10
3. Antwoorden van minister-president Geert Bourgeois.....	10
Gebuurkte afkortingn	13

De Verenigde Commissies voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid en voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting bespraken op 3 oktober 2017 het witboek 'Open en wendbare overheid' met minister-president Geert Bourgeois.

1. Toelichting door Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

1.1. Inleiding

Minister-president *Geert Bourgeois* verwijst naar het Vlaamse regeerakkoord waarin de ambitie staat om te evolueren naar een Vlaams Bestuursdecreet waarin zoveel mogelijk bestuurlijke decreten worden samengebracht, vereenvoudigd en gemoderniseerd. Het regeerakkoord gaat ook voor een resultaat- en klantgerichte overheid, een verbetering van het advies- en overlegstelsel, een herdenken van de structuren en het meer gaan werken als een holding, een verbeterde samenwerking tussen diensten onderling en een intensievere samenwerking met de regering.

In de loop van 2016 werd binnen de Vlaamse overheid een groenboek Bestuur opgemaakt met dertig mogelijke voorstellen voor een vernieuwende overheid. Tussen 28 oktober en 31 december 2016 mocht iedereen reageren op dit groenboek in een open consultatie. Op 24 januari 2017 werd het groenboek in deze verenigde commissies voorgesteld. Sindsdien werd er hard gewerkt aan het witboek 'Open en wendbare overheid' dat finaal door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 7 juli 2017.

1.2. Krachtlijnen van het witboek

Het witboek bestaat uit vijf belangrijke pijlers waar de Vlaamse overheid zowel op korte als op lange termijn wil op inzetten: dienstverlening draait om mensen; meerwaarde creëren door participatie; regelgeving als hefboom voor groei en innovatie; onderbouwd beleid als verantwoording en kennisopbouw; oplossingsgericht samenwerken als een netwerkorganisatie.

De voorgestelde pijlers en bijhorende acties zijn in lijn met de visienota 2050 en met maatschappelijke en bestuurlijke evoluties. Er bestaat daarenboven een belangrijk politiek, ambtelijk en maatschappelijk draagvlak voor. De Vlaamse Regering engageert zich deze voorstellen budget- en personeelsneutraal uit te voeren.

1.2.1. Dienstverlening draait om mensen

Men investeert in een digitale overheid met een digitaal burgerloket en een digitaal ondernemersloket. Burgers en ondernemingen krijgen zo een overzicht van de gegevens waarover de overheid beschikt en kunnen lopende dossiers digitaal opvolgen. Men voorziet bijkomend in bemiddelingstrajecten op maat en men zet volop in op inclusie. De dienstverlening wordt nog eenvoudiger gemaakt door de websites toegankelijker te maken, taalgebruik helder te formuleren en gebruik te maken van gebruikersfeedback.

Er worden verdere stappen gezet op weg naar automatische toekenning van rechten, zodat elke belanghebbende krijgt waar die recht op heeft. Men engageert zich om verdere stappen te zetten richting een informatiegedreven overheid, waarbij men gaat voor een doorgedreven gebruik van authentieke gegevensbronnen.

Men bouwt aan excellente dienstverlening met ambitieuze en gemeenschappelijke kwaliteitseisen. Deze kwaliteit wordt nauwgezet opgevolgd en men koppelt hierover systematisch terug. Men zal experimenteren met vernieuwende vormen van samenwerking met niet-overheidsspelers, zoals coproductie en het recht om bepaalde taken van de overheid over te nemen. Hiervoor wordt het nodige kader voorzien.

1.2.2. Meerwaarde creëren door participatie

Participatie wordt een wezenlijk onderdeel van de beleidsdocumenten. Zo geeft men ter gelegenheid van de beleidsnota's en beleidsbrieven reeds een eerste indicatie van de beleidsdossiers waarvoor participatiemomenten georganiseerd zullen worden. Men engageert zich om voor grote beleidsdossiers te blijven werken met groen- en witboeken of met conceptnota's. Het is de bedoeling de inhoud van die conceptnota's te verbeteren, met een duidelijke probleemstelling, doelstelling en de aanpak met inbegrip van de participatiewijzen.

Men kiest voor open consultaties. De consultaties worden ontsloten via een consultatieportaal. Na elke consultatie wordt er transparant teruggekoppeld. Elke burger mag voorstellen doen voor nieuw beleid of dienstverlening. Men engageert zich om binnen een redelijke termijn gepaste feedback te geven aan de indiener, op voorwaarde dat de voorstellen niet kennelijk onredelijk zijn.

Men zal initiatieven nemen om het gebruik van interactieve methoden in de beleidsvoering te intensiveren en te professionaliseren. Waar mogelijk en wenselijk wil men nog een stap verder gaan en bij de uitwerking van beleidsmaatregelen inzetten op vernieuwende samenwerkingsvormen zoals cocreatie en coproductie. Goede praktijken op het vlak van interactieve beleidsvoering zullen worden geïnventariseerd en gepromoot. Bedoeling daarbij is ook om van succesvolle lokale en buitenlandse initiatieven te leren.

Er zal worden nagegaan welke andere initiatieven nodig zijn om de capaciteitsopbouw bij zowel de overheid als belanghebbenden te ondersteunen. Zo kan men, waar mogelijk en wenselijk, burgerinitiatieven die van onderuit ontstaan mee faciliteren. Participatiedrempels zullen zoveel mogelijk worden weggewerkt. Mogelijke verbeteringen in de raadpleging van de strategische en andere adviesraden worden onderzocht.

Men wil evolueren naar een hybride systeem waarin verschillende vormen van interactief beleid en inspraakarrangementen een rol kunnen spelen. Men bouwt tot slot structureel overleg in tussen de strategische adviesraden en de bevoegde ministers bij het begin van elke regeerperiode en bij het begin van elk parlementair jaar.

1.2.3. Regelgeving als hefboom voor groei en innovatie

Men wil evolueren naar heldere en eenvoudige regelgeving. Men zal een beleidskader maken voor de opmaak van experimentwetgeving en regelluwe zones en minimale inhoudelijke standaarden vaststellen.

Men investeert in een efficiënt regelgevingsproces. Daartoe gaat men verder met de digitalisering van het besluitvormingsproces. Daarbij wordt rekening gehouden met consultatieprocessen, parlementaire besluitvorming en actieve openbaarheid. Men zal de Vlaamse codex als open data ontsluiten en het hergebruik van die data stimuleren.

De reguleringssimpactanalyse wordt verder hervormd, onder andere door een betere toepassing van de richtlijnen voor een memorie van toelichting. Er wordt

werk gemaakt van decreetsevaluaties door een overzicht te geven van de geplande, lopende en afgeronde decreetsevaluaties en door te voorzien in een minimale standaard voor dergelijke evaluaties.

1.2.4. Onderbouwd beleid als verantwoording en kennisopbouw

Men zal belangrijke stappen zetten in de richting van een prestatiebegroting en de integratie van beleids-, beheers- en begrotingsinformatie. Er wordt publiek gecommuniceerd over de planning van de Vlaamse statistieken, onderzoeken en evaluaties. Het is daarbij voor iedereen transparant welke thema's wanneer worden onderzocht, gemonitord of geëvalueerd en wanneer daarover resultaten kunnen worden verwacht.

De statistieken, onderzoeks- en evaluatiedata en -documenten worden publiek en toegankelijk ontsloten. Daarvoor komt er een portaal waarop doorgeklikt kan worden naar de verschillende documenten. Beleidsgerichte syntheses bij dergelijke opdrachten zijn standaard en publiek. De interne onderzoeks-, monitorings- en evaluatiecapaciteit wordt versterkt. Men bekijkt daarvoor de synergieën die vandaag binnen de Vlaamse overheid mogelijk zijn bij dergelijke processen.

1.2.5. Oplossingsgericht samenwerken als een netwerkorganisatie

Samenwerking en de kwaliteit van dienstverlening worden belangrijke criteria voor aanwerving, evaluatie en bevordering van het Vlaamse overheidspersoneel. Er wordt voorgesteld de vele interne regels en procedures binnen de Vlaamse overheid, deels en waar nodig, tijdelijk buiten werking te stellen via interne regelluwe zones. Als men vaststelt dat die regelluwe zones het verwachte effect hebben, kunnen de regels en procedures waar nodig worden geoptimaliseerd of zelfs afgebouwd.

Er wordt als een netwerkorganisatie gewerkt. Men creëert daarvoor een virtuele pool van netwerkmanagers, en organiseert een specifieke opleiding voor personeelsleden die in dergelijke netwerken werken. Men gaat voor een flexibel project- en programmamanagement. Dat betekent dat men specifieke budgetten en personeelsleden toekent aan de geselecteerde projecten en programma's met een verregaande autonomie.

1.3. Vervolgstappen

Na de goedkeuring van het witboek door de Vlaamse Regering werden de volgende stappen in het vooruitzicht gesteld:

- opmaak implementatieplan: juli - november 2017;
- voorstelling en goedkeuring implementatieplan door Voorzitterscollege: november 2017;
- eerste principiële goedkeuring Vlaams Bestuursdecreet: december 2017.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1. Tussenkoms van Marnic De Meulemeester

Marnic De Meulemeester vindt de naam van het witboek 'Open en wendbare overheid' terecht. De Vlaamse overheid moet flexibel en snel op nieuwe uitdagingen kunnen reageren en met andere overheden samenwerken als een netwerkorganisatie.

Het witboek vormt de grondslag voor het nieuwe Vlaamse Bestuursdecreet, dat heel wat bestaande decreten integreert zoals het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid,

het decreet Deugdelijk Bestuur, het Openbaarheidsdecreet en het decreet inzake de normen voor overheidscommunicatie. De Vlaamse Regering heeft zich geëngageerd tot een implementatieplan en een eerste principiële goedkeuring, hopelijk heel binnenkort.

Open Vld is blij dat enkele van zijn aandachtspunten deel uitmaken van de plannen. De partij juicht voorstellen toe die de overheid klantvriendelijker en efficiënter moeten maken. De kwaliteit van de dienstverlening maar ook snelheid en stiptheid zijn belangrijke factoren. Het lang uitblijven van een definitieve beslissing brengt heel wat onzekerheid met zich mee. De burger heeft het recht om snel geholpen te worden. Open Vld dringt aan op een oplossingsgerichte overheid. Burgers verwachten vandaag een overheid die mee nadenkt over oplossingen.

Digitalisering is een noodzakelijke voorwaarde voor een klantvriendelijke overheid. Zijn daar voldoende middelen voor vrijgemaakt? En gaat er voldoende aandacht naar de digitale kloof? Iedereen moet immers mee zijn met de digitale evolutie.

Over de ambitie om zoveel mogelijk taken lokaal te laten uitvoeren, had Open Vld wel wat meer in het witboek willen lezen. De subsidiariteit wordt aangekaart maar niet verder uitgewerkt. De partij vraagt na te gaan of er bevoegdheden kunnen worden overgedragen naar de steden en gemeenten of lokale samenwerkingsverbanden.

De interne ontkokering komt uitgebreid aan bod, maar de voorstellen daaromtrent zijn weinig concreet. Wat zijn de precieze plannen?

2.2. Tussenkost van Michel Doomst

Michel Doomst ziet heel wat bruikbaar in de teksten, maar een en ander is nog wat wollig zodat nog heel wat breiwerk nodig is. De experimenten voor regelluwte lijken zeer interessant. Daar wordt in het kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen al mee gewerkt, maar zijn er op dat vlak elders nog experimenten?

Zeshonderd respondenten en twintig organisaties hebben deelgenomen aan de open consultatie over het groenboek Bestuur. Dat is relatief beperkt. Uitdieping is nodig. Gebeurt dat in het kader van het implementatieplan of volgen er nog enquêtes? De burger betrekken en uitdagen is een aantrekkelijk idee, maar hoe denkt men dat op Vlaams vlak in te vullen? Lokaal zijn dat de burgerbudgetten.

Lokale besturen voelen zich geen volwaardige partner onder meer door de neiging om gedetailleerde Vlaamse regels op te stellen. Daar zou men van af moeten stappen. De systematische decreetsevaluaties die de minister-president aankondigt, moeten in samenspraak met het parlement gebeuren. Wat zijn op dat vlak de concrete plannen?

2.3. Tussenkost van Nadia Sminate

Nadia Sminate herinnert eraan dat alle voorstellen uit het groenboek interbestuurlijk zouden worden aangepakt, dus in dialoog met de lokale overheden. Voor bepaalde aspecten is dat zeker geslaagd, bijvoorbeeld wat de planlasten betreft, waar meer dan 40 percent van de lokale besturen over aangeeft dat die gevoelig gedaald zijn. Op vijf jaar tijd zijn dat er 35 percent meer. Ondertussen weten heel wat lokale besturen ook goed waar ze met klachten terecht kunnen.

Slechts één op vijf steden en gemeenten staat echter positief tegenover de informatieverstrekking aan steden en gemeenten. Hoe zijn de verschillende actoren betrokken geweest bij de opmaak van dit witboek? Hoe zullen de minpunten die de lokale besturen aankaarten, aangepakt worden?

Het loopbaan- en beloningsbeleid van de Vlaamse ambtenaren wordt vernieuwd. Dit zou ook bij de lokale overheden moeten worden aangepakt. Heel wat personeelsleden geraken gedemotiveerd omdat ze weinig doorgroeimogelijkheden zien. Te veel lokale besturen trachten dat op te lossen door niveau en organogrammen aan te passen. Dit zijn echter niet de juiste instrumenten om mensen te belonen.

2.4. Tussenkoms t van Kurt De Loor

Kurt De Loor is ervan overtuigd dat iedereen achter de principes van het witboek staat. Hetzelfde kan gezegd worden over de meeste voorgestelde acties. Hij typeert het als een typische 'Geert Bourgeoisnota', iets wat hij altijd graag leest. Ze komt wel vrij laat in de regeerperiode, maar heeft de verdienste een langetermijnvisie te creëren, iets wat de spreker tot nog toe miste bij deze regering.

In het witboek legt de minister-president de nadruk op participatie. Het parlementslid vraagt in welke mate de syndicale organisaties bij het proces en de implementatie betrokken worden. Ook heeft hij wel wat aan te merken over de betrokkenheid van de lokale besturen. Sp-a kijkt uit naar het implementatieplan. The proof of the pudding is in the eating.

2.5. Tussenkoms t van Ingrid Pira

Ingrid Pira denkt dat de overheid op alle niveaus toe is aan herdefiniëring, gezien de talrijke nieuwe evoluties zoals burgerplatformen. Het witboek is daar een verdienstelijke poging toe.

Ze vraagt wat de minister-president bedoelt met de actualisering van circulaires. Onder meer in het domein Ruimtelijke Ordening laat de duidelijkheid van de omzendbrieven wel wat te wensen over.

Burgerplatformen zijn er in alle maten en soorten, met en zonder winstoogmerk, van kleine initiatieven om auto's te delen tot grote als Uber en Airbnb. Heeft men apart nagedacht over die grote spanwijdte? Bij pps gaat de private partner veelal met de winsten lopen. Wat is de mening van de minister-president daarover? Inzake digitale dienstverlening is het van groot belang dat iedereen kan deelnemen. Is er nagedacht over een sociaal internettarief?

In het kader van een heldere regelgeving pleit het lid voor de beperking van het aantal amendementen op het einde van het decreetgevend proces. Vooreerst omdat de adviesraden zich er dan niet meer over kunnen buigen, maar ook omdat het de regelgeving hopeloos ingewikkeld maakt. De Codex Ruimtelijke Ordening is hiervan een voorbeeld.

2.6. Tussenkoms t van Willem-Frederik Schiltz

Willem-Frederik Schiltz is de minister-president erkentelijk voor het uitgebreid behandelen van de participatie en het verwijzen naar de conceptnota's daarover. Open Vld zal met plezier verdere suggesties doen. Participatie roept gemengde gevoelens op, met aan de negatieve kant de schrik om te veel macht aan de burger te geven, wat zögezegd de daadkracht zou aantasten. Een gebrek daaraan is volgens het lid vaker aan de politici te wijten dan aan goedgeorgani-

seerde participatietrajecten. Aangezien de focus van de nota ligt op het tijdig informeren en consulteren, lijkt het dat participatie en daadkracht ook door de minister-president als verzoenbaar worden gezien.

Eén consultatieportaal dat de expertise bundelt, is een ander plan waar de spreker zich enthousiast achter schaaft. Een structureel overleg met de adviesraden maakt hem dan weer wat bezorgd. Adviesraden staan niet gelijk aan participatie. Ze zijn vaak geïnstitutionaliseerd en worden bevolkt door dezelfde specialisten en vergadertijgers. Voor de spreker moet er vooreerst een vernieuwing komen van die organen. Als burgers zelf het heft in handen nemen en participatie afdwingen, is dat ook omdat adviesraden niet altijd in staat zijn om de participatiebehoeften voldoende te ondervangen. Belangengroepen als vakbonden kunnen al meer dan genoeg hun stem laten horen.

Het publiek maken van overheidsdocumenten is een speerpunt in de conceptnota van Willem-Frederik Schiltz. Hij pleit voor een verregaandere aanpak waarbij de openbaarheid van bestuur de norm wordt: alle documenten moeten openbaar zijn tenzij de overheid grondige argumenten geeft waarom dat niet kan, bijvoorbeeld om redenen van strategische of veiligheidsaard.

2.7. Tussenkost van Paul Cordy

Voor *Paul Cordy* staat of valt participatie met transparantie, degelijke en begrijpelijke informatie, én laagdrempeligheid zodat ook de minder mondige, ongeorganiseerde burger kan deelnemen. Een grote groep ongeorganiseerde burgers laten deelnemen aan het besluitvormingsproces zou een grote stap zijn. Het is in dat opzicht jammer dat slechts een beperkt aantal burgers reageerde op het groenboek Bestuur. Participatie moet legitiem zijn, dus met inbreng van zoveel mogelijk mensen met een zo gevarieerd mogelijk profiel. Participatie mag echter niet leiden tot een parallel circuit van besluitvorming. De democratie heeft al organen die het beleid legitimiteit en representativiteit moeten geven, namelijk de verkozen raden. De nieuwe vormen van participatie moeten die versterken, niet beconcurreren.

Experimenteren met nieuwe vormen van participatie is zeker wenselijk. De spreker pleit er echter voor om vooraf de werkbaarheid ervan te toetsen. Zo is hij niet zeker of burgerbegrotingen op Vlaams niveau werkbaar zijn, of er bijvoorbeeld voldoende burgers energie en tijd hebben om daaraan deel te nemen. Even goed moet nagegaan worden of bestaande participatieadviezen nog zinvol zijn en of die niet aan vereenvoudiging toe zijn.

2.8. Tussenkost van Jan Bertels

Jan Bertels is het eens met de vijf pijlers van het witboek. Digitalisering vergt aanvankelijk een investering die eventueel terugverdiend kan worden. Hoe past dat in het personeels- en budgetneutraal kader dat de minister-president naar voren schuift? De spreker neemt aan dat ervoor gezorgd wordt dat iedereen toegang heeft tot de informatie van de overheid, ook diegenen die digitaal ongeletterd zijn.

Hoe staat het met de invoering van de prestatiebegroting. Is dat project nog voor deze regeerperiode? De spreker pleit nog voor een snelle evaluatie van de gemeentelijke beheers- en beleidscyclus. Vele lokale besturen worstelen met de gestegen planlast door de dienstverleningsvereisten daarvan.

2.9. Tussenkomsst van Mercedes Van Volcem

De belastingen zijn hoog, dus de overheid moet er zijn voor de inwoners, aldus *Mercedes Van Volcem*. Nu is de overheid voor velen een onbekende, onverschillige logge tanker. De ambtenarij mag zich niet wegsteken achter de regels, maar moet een betrokken partner zijn voor elk individu. De kosten voor beslissingen van algemeen belang worden vaak aan het individu aangerekend, bijvoorbeeld bij onteigening. Die betrokkenheid moet een factor worden in het nieuwe verloningsstelsel van de ambtenaren. Voorts denkt ze dat een overheid inderdaad 'open en wendbaar' moet zijn, alsook modern. Ze suggereert een Vlaamse overheidsapp en vraagt erover te waken dat er geen digitale kloof ontstaat.

3. Antwoorden van minister-president Geert Bourgeois

Minister-president *Geert Bourgeois* dankt voor de positieve houding, ook van de oppositie. Hij merkt een grote draagkracht voor de principes van de nieuwe overheid zoals omschreven in het witboek. Voor de digitalisering zijn er horizontale principes die onder de verantwoordelijkheid van minister Homans vallen, maar er zijn er ook per entiteit. Zelf weet hij dat het digitaliseringstraject bij Onroerend Erfgoed op schema zit. Voor meer informatie verwijst hij de leden door naar de andere ministers. Het is de ambitie om alle overheidsprocessen zoveel mogelijk digitaal te laten verlopen, zij het dat er steeds een fysieke dienstverlening moet zijn voor wie geen toegang heeft tot het digitale netwerk of er niet vlot mee om kan. Voor Radicaal Digitaal zijn er al budgetten vrijgemaakt, net zoals voor de ondernemers- en burgerloketten die het de burger mogelijk maken zijn dossier te volgen. Sociale tarieven voor internet zijn hier niet aan de orde. De tarieven zijn een zaak voor de Raad voor de Mededinging en voor het federale beleidsdomein Economie.

Meer autonomie en bevoegdheden aan de lokale besturen is een constante in de huidige en vorige regeerperiode. Er is geen toezicht of voogdij meer behalve het wettigheidstoezicht bij klachten. De sectorale subsidies zijn ingekanteld, alle jaarlijkse plannen en rapporten zijn afgeschaft. Minister Liesbeth Homans werkt aan een versoepeling van het personeelsstatuut. Gemeenten kunnen nu al kiezen tussen contractuele en statutaire aanwervingen maar krijgen ook meer autonomie over het loonbaanbeleid. Meer dan honderd gemeenten nemen deel aan het systeem om de PWA-werking te laten overgaan in een wijkwerking, iets wat onder minister Philippe Muyters valt. Slechts drie gemeenten hebben die werking aan de VDAB overgelaten. Steden en gemeenten hadden ook de keuze de persoonsgebonden bevoegdheden van de provincies, met mensen en middelen, over te nemen.

Het witboek heeft tot doel van de overheid een netwerkorganisatie te maken en dus in te gaan tegen de verkokering, onder meer door samenwerkingsprojecten. In deze regeerperiode zijn er al 24 entiteiten afgeschaft en het voorzitterscollege heeft de opdracht om de kokers te doorbreken. Ook de gebouwen worden op zo'n manier ingericht dat samenwerking gemakkelijker wordt. Die werkwijze moet tot het DNA van de overheid gaan behoren, maar dat vergt een cultuuromslag.

Voorbeelden van regelluwte worden beter aan de vakministers gevraagd, maar inzake onderwijs en woonvormen zijn er al experimenten geweest. Het is wel degelijk de bedoeling om op die manier nieuwigheden bottom-up de ruimte te geven om te groeien. De minister-president kondigt een conceptnota aan tegen het einde van het jaar waarin een kader inzake regelluwte wordt gecreëerd zodat men hier op een uniforme wijze mee om kan gaan.

De minister-president weet niet uit welke enquête zou blijken dat slechts één op vijf van de gemeentebesturen tevreden is over de informatie van de Vlaamse

overheid. Hij belicht ook de andere kant. Er zijn immers tal van voorbeelden te geven van Vlaamse overheidsinformatie waar de gemeentebesturen niets mee aangevangen hebben, ondanks herhaaldelijke herinneringen, bijvoorbeeld het kerkenbeleidsplan. De vraag is of een en ander intern in de gemeenten wel goed wordt opgevolgd. Uiteraard kan alles altijd beter.

In het witboek staat opgesomd wie allemaal betrokken werd, onder meer de Vereniging van de Vlaamse Provincies, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de negen strategische adviesraden, naast tal van andere middenveldorganisaties.

Het was de bedoeling om samen met de vakbonden te werken aan nieuwe loopbaanmodellen waar loon niet enkel op basis van leeftijd maar ook van kwaliteit en taken bepaald wordt, maar zij willen daar niet aan deelnemen. De loopbaanvoorstellen van minister Liesbeth Homans zullen in elk geval op het sociaal overleg besproken worden. De minister-president is er persoonlijk van overtuigd dat het loon niet moet worden bepaald op basis van leeftijd of anciënniteit. Dertigers en veertigers hebben doorgaans meer geld nodig voor de afbetaling van hun huis en de studies van de kinderen dan bijvoorbeeld vijftigers. Hij heeft begrepen dat het de bedoeling is om de lokale besturen ook inzake verloning meer autonomie te geven.

Uiteraard zal de implementatie van het witboek ook met het parlement besproken worden. De regering zal zich in december buigen over het voorontwerp van Bestuursdecreet van Liesbeth Homans waar uiteindelijk twaalf decreten worden in ingekanteld.

Een pps-constructie houdt in dat een overheidsopdracht in de markt wordt gezet. Het klopt niet dat aan het einde van de rit de overheid met lege handen achterblijft, dat bewijst de pps inzake scholenbouw. De pps-constructie heeft voor- en nadelen. De overheid is door de ESER-regels van de Europese Unie gedwongen geweest om dat middel te kiezen. Voor de minister-president had het klassieke aanbestedingsmodel mogen blijven bestaan. Maar de constructie laat toe formidabele investeringen te doen, bijvoorbeeld inzake scholenbouw. De investering is duurder, maar dat levert kwaliteit op: de gebouwen die uiteindelijk in handen van de scholen terechtkomen, moeten voldoen aan heel wat vereisten onder meer op vlak van duurzaamheid. Dat de bouwers dertig jaar voor het onderhoud instaan, staat daar garant voor.

De minister-president is voorstander van een goed evenwicht tussen daadkracht en inspraak. Participatie moet vroeg genoeg in het beslissingsproces komen. In een representatieve democratie zijn en blijven het echter de verkozenen die uiteindelijk beslissen en de minister ter verantwoording roepen. Hij ziet ook het verschil tussen inspraak van (geïstitutionaliseerde) adviesraden en van participatie van betrokken burgers of bedrijven. In deze regeerperiode zijn er al heel wat adviesraden afgeschaft.

Deze en de vorige regering hebben grote stappen vooruit gezet op het vlak van openbaarheid. De regering heeft net beslist om de actieve openbaarheid ook te laten gelden voor de audits. Ook voor de beslissingen van de Vlaamse Regering en alle onderliggende documenten geldt de actieve openbaarheid. Volgens de regels van de openbaarheid van bestuur krijgt de burger die erom vraagt inzage in nagenoeg alle documenten, wat ook de participatie vergemakkelijkt.

Minister Bart Tommelein kan de vraag over de prestatiebegroting beter beantwoorden. De beleids- en beheerscyclus is de lokale tegenhanger van de prestatiebegroting en maakt het mogelijk een band te leggen tussen prestaties en budget. De minister-president blijft daarachter staan, hoewel hij beseft dat

het voor raadsleden een moeilijk instrument is om te doorgronden. Lokale besturen moeten dan ook zorgen voor informatie en opleiding.

De minister-president merkt op dat deze regering de belastingen enkel heeft verlaagd: de personenbelasting, de schenkingsrechten, de verdeelrechten. Aan een verlaging van de successierechten wordt gewerkt.

De overheid mag inderdaad niet onverschillig zijn. Al in de vorige regeerperiode werd benadrukt dat de overheid sterk oplossingsgericht moet zijn: ambtenaren zijn er om burgers, bedrijven, lokale besturen, verenigingen te helpen zoeken naar een oplossing binnen het wettelijke kader. De minister-president merkt heel wat positieve veranderingen op het terrein, al kan het uiteraard altijd beter. In het witboek staat dat bemiddeling standaard in de procedures zal worden ingewerkt. Nu al lossen de entiteiten en hun klachtendiensten de meeste problemen zelf op. Dat blijkt uit gegevens van de ombudsman, waar enkel de onopgeloste gevallen nog terechtkomen.

De minister-president besluit met de streefdoelen voor de overheid nogmaals op te sommen: openheid, transparantie, zo groot mogelijke openbaarheid, wendbaarheid, oplossingsgerichtheid of klantgerichtheid, vertrouwen gevend, aanspreekbaarheid, een netwerkorganisatie met holdingstructuur, participatiegericht, groei- en innovatiestimulerend, kennisgedreven. Het implementatieplan zal klaar zijn in november. Na indiening zal het parlement zich tijdens het voorjaar van 2018 kunnen buigen over het nieuwe Bestuursdecreet.

Mercedes VAN VOLCEM,
voorzitter

Jan BERTELS
Paul CORDY,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

DNA	desoxyribonucleic acid
ESER	Europees Stelsel van Economische Rekeningen
pps	publiek-private samenwerking
PWA	plaatselijk werkgelegenheidsagentschap
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding